

УДК 81'42=811.111

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.42.3.33>

МЕДІЙНА ХРОНОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ НОВИН В УКРАЇНСЬКОМУ ВОЄННОМУ ДИСКУРСІ: ЛІНГВОКОГНІТИВНИЙ АСПЕКТ

MEDIA CHRONOLOGY OF ENGLISH-LANGUAGE NEWS IN UKRAINIAN WAR DISCOURSE: LINGUO-COGNITIVE ASPECT

Потапенко С.І.,

orcid.org/0000-0001-8623-3240

доктор філологічних наук, професор,

професор кафедри англійської філології і філософії мови

Київського національного лінгвістичного університету

Стаття пропонує трирівневу періодизацію висвітлення подій в англійськомовних новинах, які входять до українського воєнного дискурсу, – когнітивно-семіотичного утворення, що в знакових формах репрезентує індивідуальні та / або колективні практики концептуалізації війни в Україні. В аспекті методології розвідка застосовує динамічну лінгвокогнітивну модель, що враховує взаємодію п'яти ментальних структур: фігури й фону, морфосинтаксичних конструкцій, образ-схем, концептів і концептуальної метафори. В роботі виокремлено три рівні темпорального відліку війни в Україні: хронологічний, співвідносний з календарним часом; подієвий, що враховує послідовність існування об'єктів і розгортання подій; медійний, спрямований на інтерпретацію двох попередніх, створюючи в аудиторії певне враження про повідомлюване, попри декларовану об'єктивність новин.

Звернення до медійної хронології в аспекті змістової інтерпретації послідовності подій повномасштабної війни в Україні дозволяє виокремити п'ять етапів її конструювання в новинах. Балансувальний етап, що тривав два місяці до її початку, відтворюють одиниці на позначення посилення конфронтації та її послаблення за домінування перших, що створює враження більшої ймовірності нападу. Протистояння низької інтенсивності у перші два місяці війни відображене в назвах рубрик іменником, що позначає конфлікт, відтворюючи сприйняття цієї мегаподії зовнішніми спостерігачами, до яких належать співробітники зарубіжних ЗМІ. Просторове масштабування війни протягом другого року передається протиставленням в назвах рубрик конструкцій *War in Ukraine* та *Ukraine war*, які пропонують глобальну і локальну перспективи протистояння відповідно. Темпоральне масштабування розгортання протистояння в кінці другого та протягом третього року відображене іменниками на позначення війни й конфлікту у взаємодії з конструкціями з семантикою часу. Вузька й надвузька перспективи репрезентації протистояння на початку четвертого року створені сполученням іменників із семантикою війни та нападу з конструкціями, що позначають попередні три роки.

Ключові слова: дискурс, концепт, концептуальна метафора, іменник, конструкція, хронологія, війна в Україні, новини, медіа.

The paper proposes a three-tier periodization of the reporting on events in the English-language news as a constituent of the Ukrainian war discourse – a complex cognitive-semiotic formation that in symbolic form represents individual and/or collective practices of conceptualizing war in Ukraine. The study employs a dynamic cognitive model based on five mental structures: the interaction of figure and ground opposition, morphosyntactic constructions, image schemas, concepts, and conceptual metaphor. The article singles out three counts of constructing the war in Ukraine in news texts: chronological, corresponding to the calendar time; event-based, structuring objects and events; media-based, aimed at interpreting the previous two, which results in imparting a particular effect on the audience despite the claimed objectivity of the news. The application of media chronology to interpreting a specific sequence of the components of a particular mega-event makes it possible to identify five stages in the evolvement of the discourse under consideration. The balancing phase, which lasted two months before the start of the full-fledged war in Ukraine, is reflected by the units indicating the confrontation intensification and weakening, with the domination of the former which creates the impression of a greater likelihood of invasion. The low intensity of the confrontation during the first two months of the war is reflected in the names of the sections with the nouns denoting conflict and offering an external view on the war by the international media. The spatial scaling of the war throughout the second year is conveyed by contrasting the constructions *War in Ukraine* and *Ukraine war*, which offer global and local conceptualizations of the conflict, respectively. The temporal scaling at the end of the second and throughout the third year of the war is rendered by the combination of nouns denoting war and conflict with constructions referring to time. The narrow and super-narrow representations of the war at the beginning of the fourth year are created by combining nouns denoting war and attack with the constructions referring to the previous three years of the confrontation.

Key words: discourse, concept, conceptual metaphor, noun, construction, chronology, war in Ukraine, news, media.

Постановка проблеми. Помітним феноменом сьогодення постає український воєнний дискурс як складне когнітивно-семіотичне утворення, що в знакових формах репрезентує індивідуальні та / або колективні практики концептуалізації російсько-української війни [1, с. 4; 2, с. 377].

Словесний складник цього дискурсу представлений трьома основними різновидами: науковим, творчим і медійним з його публічним і новинним варіантами [1, с. 4], останній із яких є найбільш поширеним, оскільки функціонує практично всіма мовами світу. При моделюванні його най-

впливовішого – англійськомовного – різновиду спираємося на три головні складники будь-якого дискурсу, виокремлені М.М.Полужиним: текст, соціальні процеси, соціальні умови його продукування й інтерпретації [3, с. 132].

Подібно до будь-якого новинного дискурсу текстовий конституент досліджуваного різновиду утворює композиційну ієрархію, що складається з гіпертексту як нелінійної мультимодальної структури, яка охоплює зображення, заголовки і повідомлення [4, с. 11]. Соціальні процеси, відображені в різній тематиці текстів [3, с. 132], в українському воєнному дискурсі стосуються захисту нашої держави на різних рівнях суспільства, які охоплюють військовий, політичний, освітній тощо, і в різних позиціях: на фронті, у так званій сірій зоні, на тимчасово окупованій території, в тилу. Соціальні умови функціонування українського воєнного дискурсу враховуємо на трьох рівнях: його безпосереднього розгортання; соціальних інститутів; суспільства в цілому [3, с. 132–133]. Безпосередня ситуація функціонування досліджуваного різновиду дискурсу передбачає взаємодію окремого видання й адресатів у межах певного простору та часу. Інституційні параметри враховують статус видання, тобто його орієнтацію на певну кількість реципієнтів, розташованих у певних межах: локальних, тобто в окремій країні чи місцевості; глобальних, пов'язаних зі світом в цілому; глокальних, що слугують містком між двома попередніми [5, с. 2]. Вказані простори і їх наповнення перебувають у постійній динаміці, а тому події в центрах світу висвітлюються в місцевих медіа з урахуванням потреб цільової аудиторії. Так, запровадження в квітні 2025 року Президентом США тарифів по-різному розкривається в медіа окремих країн, наприклад у Словаччині й Україні. Водночас ЗМІ можуть піднімати локальні події до глобального рівня, що зокрема, демонструє інформування в світових медіа про війну за незалежність в Україні. Вказані медійні міжпросторові трансформації тривають протягом певного часу, який також відіграє значну роль в розгортанні українського воєнного дискурсу новин про війну в нашій державі. Тому мета пропонованої розвідки полягає у вивченні темпорального складника поступу вказаного різновиду дискурсу на матеріалі англійськомовних ЗМІ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Взаємодія часу і дискурсу вивчається у двох напрямках: історичних змін останнього [6] і його співвіднесеності з навколишнім середовищем у розрізі двох різновидів часу [7, с. 131]. Каїрос розглядають як хронологічну точку відліку, або

управління плином часу, який може бути персоналізованим, інструментальним або абстрактним. Хронос тлумачать як послідовність подій, або їх синхронізацію, яка виявляється у соціальному, природному чи механічному співвіднесенні одних референтів з іншими [7, с. 131–135]. З перерахованих параметрів для новинного дискурсу передусім важливі два: інструментальність, оскільки повідомлення завжди співвідноситься з певною датою, й соціальність, тобто послідовність подій [7, с. 133]. До них додаємо третій – конструкційно-інтерпретаційний – параметр, зумовлений тим, що дискурс не лише відтворює або реєструє навколишню дійсність, а й творить її у певній перспективі. Таким чином, маємо підстави для періодизації українського воєнного дискурсу новин на трьох рівнях: інструментальному, тобто хронологічному; соціальному, що враховує структуру і послідовність подій; медійному, спрямованому на їх відтворення та інтерпретацію.

Постановка завдання і методологія. За інструментального підходу війна в Україні природним чином ділиться на три роки: з 24 лютого 2022 по 23 лютого 2023, 2023–2024, 2024–2025. В аспекті структури соціальних процесів, які мають передумови, початок, перебіг, закінчення і наслідки, до хронологічної періодизації додаємо ще два етапи: передвоєнний (січень–лютий 2022 року) і початковий (лютий–квітень 2022 року), а також передбачаємо появу з часом прикінцевого та післявоєнного етапів. Медійний підхід дозволяє встановити, який сенс в названі етапи вкладають ЗМІ, заповнюючи їх певними подіями. Задля виконання вказаного завдання застосовуємо динамічну лінгвокогнітивну методологію, що враховує послідовність сприйняття й обробки людиною інформації та навколишнього середовища в аспекті перцепції, категоризації, залучення пам'яті, мислення й дискурсивної діяльності.

До перцептивних складників динамічної лінгвокогнітивної моделі зараховуємо фігуру і фон, тобто протиставлення більш і менш помітних елементів сприйняття [8, с. 128], та морфосинтаксичні конструкції як єдність форми і значення, вкорінену в свідомості мовців [9, с. 15]. Рівень категоризації спирається на образ-схеми, які кодують глибинні взаємодії людини з навколишнім середовищем [10, с. 29] і слугують підґрунтям для формування концептів [11, с. 736]. Звернення до пам'яті передбачає використання концептів як лінгвокогнітивних конструктів, або ідеальних об'єктів [12, с. 245]. Процеси мислення пов'язуємо з різноманітними процедурами мисленнєвої діяльності, серед яких провідне місце

посідає концептуальна метафора, що спирається на конкретні концепти для інтерпретації більш абстрактних сутностей [13, с. 16].

На першому етапі дослідження в аспекті диференціації фігури й фону виокремлюємо найбільш помітні елементи новинного дискурсу: заголовки, підзаголовки, вступні абзаци й мовні одиниці, вжиті на їхньому початку.

На другому – конструкційному – етапі у вказаних текстових позиціях, співвідносних з фігурою, ідентифікуємо конструкції на позначення війни в Україні. 26 жовтня 2024 року англійськомовні ЗМІ використовували такі побудови: *War in Ukraine* (BBC, Financial Times, Washington Post); *Russia-Ukraine war* (The Guardian, The New York Times, Newsweek); *Ukraine* (The Telegraph); *Ukraine at war* (The Economist).

На третьому – концептуальному – етапі відтворюємо структуру концепту *war*, базуючись на англійськомовному визначенні іменника на його позначення як *conflict between political groups involving hostilities of considerable duration and magnitude* (“конфлікт між політичними групами, що передбачає військові дії значної протяжності і розміру”) [14]. Згідно з наведеною дефініцією, виокремлюємо п’ять складників концепту *war*: *conflict* (“конфлікт”); *participants* (“учасники”); *hostilities* (“воєнні дії”), який уточнюють конструкцією *fighting in a war* (“воєнна боротьба”); *duration of the conflict* (“тривалість”); *size* (“масштаб”).

На четвертому – образ-схемному – етапі здійснюємо інтерпретацію значення номінативних одиниць на позначення виокремлених складників концепту, передусім спираючись на схему протидія (COUNTERFORCE), яка репрезентує лобове зіткнення джерела та цілі [10, с. 46]. Відповідно, іменник *war* пов’язуємо з репрезентацією інтенсивної протидії противників. Семантику субстантива *conflict* співвідносимо з низькоінтенсивною протидією. Різні значення одиниць *invasion* та *attack* розрізняємо в аспекті тривалості домінування джерела протидії: довгого й однократного відповідно. У значенні іменників *fighting* і *hostilities* вбачаємо протидію, яка супроводжується нанесенням фізичної шкоди, представленої образ-схемою ВТРАТА МОЖЛИВОСТІ / DISABLEMENT [10, с. 47].

На п’ятому – мисленнєво-метафоричному – етапі враховуємо частковий і загальний вияви концептуальної метафори: перший використовується для осмислення часу через контейнер у прийменникових виразах на кшталт *in time* [15, с. 697], а другий – для інтерпретації будь-якого концепту.

Так, у виразі *a drawn-out and bloody conflict* протидія, позначена іменником *conflict*, осмислюється в термінах контейнера з рухомими межами.

Запропонована методика дослідження застосована для аналізу іменників і конструкцій, які позначають війну в найбільш помітних позиціях англійськомовного новинного дискурсу: назвах рубрик, заголовках і вступних абзацах повідомлень про війну в Україні за 2022-2025 роки.

Виклад основного матеріалу. Застосування запропонованої вище методики аналізу дозволяє виокремити п’ять медійних етапів розгортання війни в Україні: балансувальний (передвоєнний час, що охоплює січень – 24 лютого 2022 року); протистояння середньої інтенсивності (перші два місяці війни); просторове масштабування війни (друга половина 2022 року – весь 2023 рік); темпоральне масштабування війни (аналіз, проведений 24 лютого 2024 року); темпоральне звуження масштабу війни (аналіз, здійснений 24 лютого 2025 року).

Балансувальний – передвоєнний – медійний етап конструювання війни в Україні характеризується коливанням змісту заголовків між посиленням і послабленням протидії. Відповідно, у назвах текстів відмічаємо домінування одиниць на позначення посилення конфронтації (1), що підкреслює більшу ймовірність нападу, й однократне вживання конструкції *avoid the war* (2), яка вказує на послаблення загрози війни:

(1) *Ukraine tension: Could conflict escalate to war, and other questions* (<https://www.bbc.com/news/world-60088871>)

(2) *Ukraine crisis: Macron says a deal to avoid war is within reach* (<https://www.bbc.com/news/world-europe-60281863>)

У заголовках балансувального етапу посилення конфронтації позначають одиниці *attack*, *invade* та *invasion*, які акцентують джерело протидії у конструкціях *could attack*, *may invade*, *70% ready to invade*, *fake invasion pretext*; побудови, що вказують на накопичення ворогом сил (*border build-up*), на емоційне посилення інтенсивності протидії (*escalate to war*, *create panic*) і на загрозу вторгнення (*will ‘move in’*).

Етап протидії середньої інтенсивності відтворено протягом перших двох місяців у назвах рубрик, заголовках і вступних абзацах через протиставлення іменників *conflict* та *invasion*, останній із яких співвідноситься загарбників із джерелом протидії. У назвах двадцяти чотирьох рубрик ВВС вказаного етапу субстантив *conflict* взаємодіє з дієсловом *invade* чи похідним іменником в заголовку (3) або у вступі одинадцяти повідомлень:

(3) *Ukraine conflict: What we know about the invasion* (<https://www.bbc.com/news/world-europe-60504334>)

Іменник *conflict* у назві рубрики (3) позначає протидію низької інтенсивності, а іменник *invasion* у заголовку відбиває домінування загарбників. Вказане значення також передається конструкціями *a convoy's advance* та *destruction of Ukrainian settlements*, а також одиницею *attack* (4):

(4) *Ukraine conflict: Russia forces attack from three sides* (<https://www.bbc.com/news/world-europe-60503037>)

Інтерпретація на BBC початку війни в ракурсі протидії низької інтенсивності іменником *conflict* дає підстави для розрізнення двох головних поглядів на її концептуалізацію: внутрішнього, пов'язаного з її сприйняттям українцями, і зовнішнього, створюваного британським мовником, який перебуває за кордоном. Для його редакції, розташованої на значній відстані від джерела протистояння, початок війни співвідноситься з низькою інтенсивністю, а для простих українців – з напруженою протидією внаслідок безпосереднього переживання значного контрасту між миром і його порушенням. До того ж, видається, що редакція видання мала сумніви щодо адекватної категоризації російсько-української протидії, а тому лише через два місяці поступово перейшла до використання іменника *war*. Крім двох розглянутих способів концептуалізації початкового етапу повномасштабної війни в англомовних медіа, добре відомі евфемістичні вирази, які приховують протидію або її складники. Конструкція “спеціальна воєнна операція”, задіяна агресором, акцентує короткостроковість протидії, а іменник *crisis* (5), обраний Китаєм, наголошує на її безсуб'єктності, аби приховати роль загарбника:

(5) *But he said the global community should back bids to end the crisis peacefully <...>, Chinese reports said.* (<https://www.bbc.com/news/world-europe-63496195>)

Етап просторового масштабування війни (друга половина 2022 року та 2023 рік) характеризується коливанням між вживанням конструкцій *war in Ukraine* (6) і *Ukraine war* (7). У першій – іменник *war* фокусує увагу адресата на значній інтенсивності протистояння, а в другій – обмежує її висуненням топоніма *Ukraine*, підкреслюючи локальний характер протидії:

(6) *War in Ukraine: Zelensky urges Ukrainians to go on the offensive* (<https://www.bbc.com/news/world-europe-60636337>)

(7) *Ukraine war: Zelensky fears worst atrocities still to be found* (<https://www.bbc.com/news/world-europe-60994848>).

Хоча значення конструкцій *War in Ukraine* (6) і *Ukraine war* (7) у назвах рубрик відрізняється в аспекті пропонованої перспективи, у відповідних заголовках ідеться про одні й ті самі референти. Так, (6 і 7) повідомляють про діяльність президента України, а в назви інших статей, опублікованих у цих рубриках, ідеться про простих громадян, місцевості, національних і глобальних політиків, Україну в цілому. Вагання BBC між дома вказаними назвами рубрик свідчить, що протягом першого і другого років редакція боролася з викликом щодо концептуалізації інтенсивності протидії, вагаючись між глобальним і локальним представленням війни, в кінці-кінців схилившись до останньої інтерпретації.

Етап медійного темпорального масштабування війни-протидії, виокремлений нами на основі заголовків, опублікованих в англійсько-мовних медіа 24 лютого 2024 року, включає три перспективи зображення війни: широку, яка пов'язує її початок з 2014 роком; середню, що відносить її розв'язання до 2022 року, хоча враховує попередні вісім років; вузьку, що обмежує війну агресією, яка почалася в лютому 2022 року, без звернення до попередніх восьми років, але з текстовими акцентами на її окремих складниках.

Широке темпоральне масштабування протидії, що інтерпретує весь період з 2022 по 2024 рік як гібридну агресію, позначену конструкцією *hybrid aggression*, додатково акцентує домінування загарбника, співвідносного з джерелом протидії, позначеним дієсловом *launch* (8):

(8) *The war in Ukraine began in 2014, not two years ago* (заголовок)

The large-scale invasion launched by Vladimir Putin on February 24, 2022, is just one element of the hybrid aggression initiated by Moscow 10 years earlier. (вступ). (<https://surl.lu/mpqhfy>)

Широке темпоральне масштабування протидії з домінуванням джерела конструюється в такій послідовності (8). У заголовку іменник *war* у взаємодії з обставиною часу співвідносить початок війни з 2014 роком, встановлюючи широку перспективу протидії. Поворотний пункт війни позначено у вступі конструкцією *large-scale invasion*, що разом з обставиною *10 years earlier* вказує на початкові десять років, створюючи враження тривалої конфронтації з агресором.

Середнє темпоральне масштабування протидії відтворено через взаємодію конструкції *two years on* на позначення двох років війни після повномасштабного вторгнення 2022 року в заголовку (9) з іменником *war* та конструкцією *two years of Russia's war* у вступі (9) з нагадуван-

ням про десять попередніх років обставиною *the conflict dates to 2014*:

(9) *Two years on* (заголовок)

February 24 will mark two years of Russia's war against Ukraine. While the conflict dates to 2014, when Russian forces took over Crimea and fostered separatist rebellions in Ukraine's eastern regions, Russia shocked the world in early 2022 by launching a full-scale invasion aimed at toppling the central government in Kyiv. (вступ). (<https://projects.voanews.com/ukraine/war-anniversary/>)

Середнє темпоральне масштабування ПРОТИДІЇ досягається в наведеному прикладі (9) протиставленням іменників *war* і *conflict*, які ідентифікують дві крайні точки розгортання концепту війна в Україні. Два роки після 2022 року позначені іменником *war*, що у вступі (9) протиставляє інтенсивну протидію її менш напруженому вияву початку 2014 року, позначеному іменником *conflict*. Водночас конструкція *a full-scale invasion* у кінці вступу співвідносить загарбників із джерелом протидії.

Вузьке темпоральне масштабування протидії створено через співвіднесення значення одиниць на позначення війни з останніми двома роками і супроводжується текстовим фокусуванням на джерелі, цілі або векторі протидії, її обсягу чи умовах перебігу (10):

(10) *Two years of war in Ukraine: Russia's invasion in numbers* (заголовок)

Ukraine – two years of war: The figures which tell the story of Putin's deadly invasion. (вступ). (<https://surl.li/hdmwoq>)

Вузьке темпоральне масштабування протидії створено у заголовку та вступі (10) сполученням іменника *war* з конструкцією *two years of war*, а також іменником *invasion*, що акцентує джерело протидії.

Вузьке та надвузьке темпоральні масштабування протидії домінують у заголовках, опублікованих у міжнародних ЗМІ 24 лютого 2025 року з нагоди третіх роковин початку російської агресії, що передусім відображено в специфіці функціонування іменників *war* та *invasion*.

Вузьке темпоральне масштабування протидії здійснюється сполученням субстантива *war* з конструкцією *three-year* у складі надконструкцій *3 years later* (11), *Russia's 3-year-war* (12), *three years of war* (13):

(11) *3 years later: What started the Ukraine war, and where does the conflict stand?* (<https://surl.li/jlfqyk>)

(12) *Russia's 3-year-war on Ukraine still unresolved* (<https://surl.li/aeffxq>)

(13) *Three years of war in Ukraine: Here's what the French army has learned* (<https://surl.li/nrjrxo>)

У наведених заголовках номінативні одиниці зображають три роки війни в різних ракурсах: її початку дієсловом *start* (11), незавершеності дієприкметником *unresolved* (12), досвіду Франції, позначеної прикметником *French* (13).

Надвузьке темпоральне масштабування протидії досягається вживанням у заголовках BBC (14, 15) конструкції *third anniversary of invasion*:

(14) *City ceremony marks Ukraine war's third anniversary* (<https://www.bbc.com/news/articles/cwye3x1qnydo>)

(15) *Ukrainians gather in Belfast to mark third anniversary of invasion* (<https://www.bbc.com/news/articles/c62kwleww45o>)

(16) *Minute's silence for Ukraine to be held at museum* (<https://www.bbc.com/news/articles/cjw2dx9v50do>)

Крім конструкції *anniversary of invasion*, надвузьке темпоральне репрезентація війни в Україні забезпечується в наведених заголовках позначенням просторового параметра конструкціями *city ceremony* (14) та *in Belfast* (15). У цих двох назвах текстів значення дієслова *mark* обмежене одиницями *city* (14), яка метонімічно позначає жителів міста, іменником *Ukrainians* (15) та референцією до хвилини мовчання, названої конструкцією *a minute's silence* (16), яка передбачає наявність учасників.

Висновки. Медійне конструювання українського воєнного дискурсу в текстах англійськомовних новин відтворює дійсність у трьох темпоральних вимірах: інструментальному, через співвіднесення з плином часу, соціальному, що враховує послідовність розгортання подій, і медійно-конструювальному, спрямованому на інтерпретацію виокремлених відрізків дійсності. З застосуванням когнітивної динамічної методики в розвідці виокремлено п'ять етапів новинного конструювання українського воєнного дискурсу на матеріалі англійськомовних новин. Балансувальний етап, що тривав два місяці перед початком війни, відтворюється одиницями на позначення посилення конфронтації та її послаблення за значного переважання перших, що створює враження більшої ймовірності війни. Протистояння середньої інтенсивності у перші два місяці війни відображене в назвах рубрик іменником *conflict*, відтворюючи її зовнішнє сприйняття зарубіжними медіа. Просторове масштабування протягом другого року війни передається протиставленням конструкцій *War in Ukraine* та *Ukraine war*, які пропонують глобальну

та локальну перспективи інтенсивної протидії. Темпоральне масштабування в кінці другого та на початку третього року війни відображене сполученням іменників *war* і *conflict* з конструкціями на позначення тривалості протидії. Вузька та надвузька репрезентації війни на початку четвер-

того року її перебігу створені сполученням іменників *war* та *invasion* з конструкціями, що позначають трирічний період протидії. Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у вивченні відтворення в новинному дискурсі процесів, що ведуть до припинення війни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ізотова Н.П., Потапенко С.І. Вступ. *Український воєнний дискурс: полілог жанрів і стилів*: колективна монографія / за ред. Ізотової Н. П., Потапенка С. І. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2024. С. 4–8.
2. Głaz A. Dyskurs czasu wojny – głosy z Ukrainy. *Etnolingwistyka*. 2025. № 37. P. 377–380. URL: <https://journals.umcs.pl/et/article/view/18538>
3. Poluzhyn M., Venzhynovych N., Galaidin A. Lecture notes on historiography of linguistics. Czestochowa, 2019. 242 p.
4. Digital communication and media linguistics: with case studies in journalism, PR, and community communication / A. Gnach et al. Cambridge : Cambridge University Press, 2022. 279 p.
5. Roudometof V. Digital glocalization: theorizing the twenty-first-century ICT revolution. *Frontiers in communication*. 2023. Vol. 8. P. 1–8. DOI: <https://doi.org/10.3389/fcomm.2023.1244614>
6. Tay D. Time series analysis of discourse. Methods and case studies. London and New York : Routledge, 2020. 130 p.
7. van Leeuwen T. Time in discourse. *Linguistics and the human sciences*. 2005. Vol. 1 (1). P. 127–145.
8. Schmid Y.G. Entrenchment, salience, and basic levels. *The Oxford handbook of cognitive linguistics*. Oxford : Oxford University Press, 2007. P. 117–138.
9. Hoffmann Th. Construction grammar. Cambridge : Cambridge University Press, 2022. 315 p.
10. Johnson M. The body in the mind. The bodily basis of meaning, imagination, and reason. Chicago : Chicago University Press, 1987. 233 p.
11. Kranjec A., McDonough L. The implicit and explicit embodiment of time. *Journal of Pragmatics*. 2011. Vol. 43. P. 735–748.
12. Потапенко С.І. Лінгвоконцептологія: що даліше? *Doctrina multiplex, veritas una. Учень багато, істина одна: збірник праць до ювілею Ізабелли Рафаїлівни Буніятової*. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2018. С. 242–259.
13. Kövecses Z. Conceptual metaphor theory. *The Routledge handbook of metaphor and language*. E. Semino & Z. Demjén (Eds.). Routledge, 2017. P. 13–27.
14. Encyclopaedia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/topic/war>
15. Galton A. Time flies but space does not. Limits to the spatialization of time. *Journal of Pragmatics*. 2011. Vol. 43. P. 695–703.

Дата першого надходження рукопису до видання: 26.09.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 30.10.2025

Дата публікації: 28.11.2025